

CYBERPRZESTĘPCZOŚĆ – WYBRANE ASPEKTY PRAWNOKARNE ORAZ KRYMINALISTYCZNE

STRESZCZENIE

Inspiracją dla napisania przedmiotowej pracy stała się szczególna charakterystyka zdarzeń karno-prawnych występujących w cyberprzestrzeni. Ich specyfika pozwoliła na sformułowanie głównej tezy dysertacji, iż faktyczne pojawienie się cyberprzestrzeni - jako specyficznego obszaru ludzkiej aktywności, charakteryzującego się zupełnie inną topografią niż otaczająca nas rzeczywistość *fizyczna*, spowodowało konieczność odczytywania oraz pojmowania na nowo (w nowym kontekście) obowiązujących regulacji prawnych. Założenie to musiało wpłynąć na sposób interpretacji oraz stosowania prawa karnego we współczesnym społeczeństwie informacyjnym, w którym w miejsce osób fizycznych pojawili się użytkownicy, w zamian przedmiotów – zasoby, zaś przestrzeń zastąpiono logiczną sferą komunikacji cybernetycznej. Wskazywana problematyka wciąż stanowi istotne *novum* wymagając prowadzenia szeroko zakrojonych prac badawczych, w tym w ogromnej mierze prac o charakterze prawnym.

Dla zrealizowania przedstawionego wyżej celu pracy, przyjęto następującą konstrukcję dysertacji: całość została podzielona na trzy podstawowe obszary badawcze poświęcone odpowiednio: 1) charakterystyce obszaru cyberprzestrzeni; 2) fenomenologii cyberprzestępczości (opartej na regulacjach prawa karnego materialnego); oraz 3) problematyce zwalczania cyberprzestępczości ujętej w dynamicznych elementach prawa procesowego. Całość kończy podsumowanie zawierające syntetyczne wnioski oraz postulaty zmian.

Pierwszy z obszarów pracy - poświęcony opisowi cyberprzestrzeni, będącej nowym obszarem ludzkiej działalności, stanowi próbę zderzenia technicznej oraz prawnej charakterystyki domeny cyfrowej. Opracowana kompilacja definicji oraz zasad budowy i funkcjonowania rozległych sieci teleinformatycznych, pozwala na zbudowanie właściwego obrazu tego, czym właściwie jest cyberprzestrzeń oraz „gdzie się znajduje”, dając kontekst dla dalszych rozważań na temat stosowania prawa wobec specyfiki zjawiska cyberprzestępczości. Przestępczość ta bowiem - jako występująca w domenie cyberprzestrzeni, jest nierozdzielnie powiązana z istotą rzeczywistości cyfrowej, funkcjonującej wyłącznie, jako obszar logiczny, pozbawiony cech naturalnych, fizycznych, czy geograficznych.

Drugi z wymienionych obszarów pracy, o charakterze materialno-prawnym, zawiera opis zjawiska cyberprzestępczości z uwzględnieniem jego szczególnej specyfiki. Omawiana przestępczość zarysowana została na tle specyfiki samego obszaru cyberprzestrzeni, stanowiącego swoisty „teatr” działań przestępców cybernetycznych. Dla bliższego zdefiniowania zjawiska opisane zostały różnice zakresowe występujące pomiędzy różnymi pojęciami stosowanymi na określenie omawianej gałęzi działalności przestępnej, jak również przybliżono określone wyrażenia techniczne, odwołujące się do ściśle technicznych cech incydentów bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz ataków. W części szczegółowej skupiono się na analizie szeregu rodzajów cyberprzestępstw oraz odniesieniu ich do obowiązujących w Polsce regulacji prawnych, co pozwoliło nie tylko na przedstawienie szerokiej analiz zjawiska, ale także na skatalogowanie przesłanek występowania poszczególnych cyberprzestępstw oraz stworzenie pełnego obrazu przedmiotowego fenomenu.

Część prawno-procesowa została poświęcona problematyce wykrywania i ścigania zdefiniowanych wcześniej cyberprzestępstw. Opisane zostały w niej elementy specyficzne dla prowadzenia spraw karnych przeciwko czynom mieszczącym się w tej kategorii przestępstw. Analizie poddana została również problematyka dowodów elektronicznych, stanowiących podstawę prowadzenia spraw przeciwko cyberprzestępcom. Poprawne rozumienie istoty dowodów elektronicznych należy uznawać za stanowiące niezbędny element realizacji zasady swobodnej oceny dowodu oraz warunek *sine qua non* wydania prawidłowego wyroku. W tej części pracy wskazana została wreszcie także problematyka określania zakresu jurysdykcji poszczególnych państw w domenie cyfrowej.

Ostatnia część pracy poświęcona została sformułowaniu wniosków wyływających z wcześniejszych rozważań oraz wyprowadzeniu szeregu postulatów *de lege lata* oraz *de lege ferenda*.

Z uwagi na interdyscyplinarny zakres pracy łączącej w sobie rozważania o charakterze *stricte* prawnym z elementami podstawowej wiedzy informatycznej, ale także dominację języka angielskiego w zakresie tematyki cyberprzestępczości w pracy pojawia się wiele terminów natury technicznej, w tym obcojęzycznych, których wprowadzenie jest jednak niezbędne dla wykorzystania w możliwie najpełniejszym zakresie aktualnego dorobku naukowego, tak prawnego jak i informatycznego w zakresie problematyki zwalczania cyberprzestępczości.

Janusz Ozolski
12.03.2017